

KÖZÉP-EURÓPAI ANZIX

"Hehe"
/Kurt Vonnegut/

A közép-európai jól tudja, hogy Közép-Európa nem annyit tesz, hogy Európa közepe, Közép-Európa lelkiállapot, a honderüh lelkiállapota, kesernyés mosoly. Közép-Európa közepe azzal ész: vannak, akik észhez térnek, és vannak, akik észnél vannak, ez utóbbiak alatt általában azok a tisztaközűek értendők, akik mindvégig észre vétlenek maradnak. Görcsoldó vicceink annak a feszültségnek a jelei, hogy Közép-Európának nem lehet története arról, amiről a közép-európaiaknak történeteik vannak. A honderüh lelkiállapota meghatározhatatlan, de néha egy-egy képben, történetben, helyzetben élesen felidéződik.

Lirai intelem

Szeged, bölcsészkar, férfi WC az irodalmi tanszék folyosóján, úgy fél évvel ezelőtt. A nagy dolgokra szolgáló benső szentélyben mérsékelt bűz. A berendezés ismerős az ide amugyis sietős érkezésű belépőnek, akinek tekintete csúszva felenged a megüzetés merevségéből és szabadon kószál a kis kuckó falain. Ám az üres/papirtartó mellett meglepetés várja: egy könyvtári kartonlap hátoldala, rajzszöggel fölerősítve a falra. Rajta a szöveg:

K E R Ü N K
ne vidd el magaddal az összes klópapirt,
gondolj arra, hogy milyen szar lett
volna neked is bánni a szarral,
ha nem lett volna itt papír.

A mi kis védekezésünk

Pest, szombat délutáni bizsergés a rádióban. Riport, IKV kontra házfelügyelő. A megszokott nyomás telepszik a halántékra, de korán, mert a téma érdekes.

/folyt, a 3. oldalon/

HOSSZU FELVONÁS

- utiképek, pillanatok -

Állok a vonat ablakában. még nem érzem a változást. A föld megművelt négyzetei, tanyák, léckerítések. Puha felhők, karcsu áprilisi illatok. Akárcsak otthon.

Egy tompa csattanás után félkezni kezd velem a padló, egyensúlyon elvész, csak a megálló szerelvény adja vissza. Hátul a töltésen egy tehén fekszik, elől pedig - a mozdony ütközőjére csavarodva - a párja. Belei a sinekre omlanak, száraz ágként böknek az ég felé patái, duzzadt tőgyéből csöpög a tej. Csattognak az objektívek, a fény hátul a papíron képpé merevedik.

Előven képpé, mert átizzadt ruhákban emberek érkeznek. Duzzadó mellkast szorit a rongyos trikó, serény lábakat ölel a hosszú szoknya. Az arcok nyomottak - nikotin festette ajkák, a szemekben az alkohol vérekes térképei - a pör hangos. A kiabálást értjük. Akit hirtelen ér a veszteség, de jog nincs, mi tisztázhatná a bűnöst, és nincs öntudat sem, mely biztos keretekbe foglalhatná a mondatokat - az gesztikulál ilyen heves reményvesztettséggel. Percek alatt kifárad mindenki, előkerül egy balta - levágják a vasról a száradó bőrt, árokba lökik a dögöt.

Valaki csacsog. Vagyis kérdez: miért késünk? miért bűdös? kik ezek? nem lehet indulni végre?

Én pedig nem utazom. Nem lépten át semmiféle határt. Nem vagyok Jugoszláviában. Véletlen szentanuja vagyok egy háborúnak, melynek vesztesei régi ismerősök. És ismerős a zágrábi pályaudvar is: fiatal suhanc-arcu katonák, fáradtan rikácsoló családok, füst-kócos tömeg. Aztán jobbra a peronon megkéselnek valakit, aztán túgoló embergyűrű, aztán rendőr, autó, tettes, tanu, bilincs.

Barátom husz perce ül némán. Hirtelen megfordul, arcomba néz - tudom, kérdezni fog - és kérdez. -Látod ezt? Még nem láttam egyetlen mosolygó embert, hol...? Látom és nem mondom, hogy téved, pedig az egyik bódé üvege mögött - két meztelen nő hívogató teste közé

/folyt. a 3. oldalon/

Március 15-e, nemzeti ünnep, lobogózás. A Fővárosi Tanácsból jött a körleveles parancsolat bizonyára veresszínű pecsét alatt, hogy középületet, intézményt lehet lobogózni, lakóházat nem. Tiszta sor: a honpolgár ne zászlózzon nyakra-főre a saját nemzeti ünnepén. Mi a baj? X. Y. házfelügyelő mégis lobogózott - így az IKV -, sőt, szóltunk is neki, hogy vegye le a zászlókat, de amikor nemsokára visszamentünk, láttuk, hogy ez nem történt meg, ezért őt "meg kell rendszabályoznunk" /az idézett kifejezés szó szerint/. A vádlott, hangja után ítélve, idős asszony. Miért nem vette le a zászlókat, amikor szóltak? /...Gondolom, most jön, hogy "jogunk van hozzá", "a mi ünnepünk", mittudomén. Nem jön./ Kéremszépen, én már öreg vagyok, a zászlótartó meg magasan van, hát ezért szóltam a Lajosnak, hogy 50 Ft-ért mászson fel a létrára, és tüzze ki a zászlókat, nanost ugye a hivataltól jöttek szólni, de hát közben a Lajos akkor már elment, én meg ugye nem tudok fölászni a létrára...

A botért meg a vászonért.
"Igy meg ez" /Vonnegut/

Kirakat

Sepsiszentgyörgy, a rezignált napsütésben öt magyarországi egyetemista cselleng. Kosival vannak. Az idő jó, a levegő áll. Hosszu, vasárnap délutáni porszünet. Átutaznak a városon, most csak kiszálltak lődörögni, nézni a házakat, vagy szót váltani valakivel, aki beléjük botlik. Az egyik utcában könyvesbolt, beidőzöttten megállnak, végignézik a kirakatot. Könyvek, főleg román nyelvűek, egy-két hanglenez. Semmi érdekes, indulnak tovább. Az egyikük azonban lecövekel, a többiek után szól. A kirakatnak szinte a mértani közepében két hanglenez áll

/folyt. a 4. oldalon/

szorulva /magazinok/ - egy öreg arc. Látszik "kötelező" menekülése a halál elől - kozmetika, leszivott zsír, fölvarrt ráncok, jovialitás - Tito mosolyog.

+

Hajnalban fázom. Erre ébredök. Megint állunk, odakint csak csipkés ormu házak, magasan az utca, a lámpákat már kikapcsolták. Valamit összekeverek, felugrok - Uristen - Velence! Ki a pályaudvar elé - még sincs rendben a dolog - itt a fölirat, biztos neonbetűk: Trieszt. Megnyugodhatok, nem mulasztottam el..Velence messze

Most már csak egyet nem tudok - melyik ország ez? Agyan képtelen megkeresni a megfelelő térképet - békekötések jelennek meg, egy három évvel ezelőtti kép a rohanó Isonzóról, egy ezredes szarkofágja a doberdói emlékműből, revíziók, nagyhatalnak, szavatait határok. De hol fekszik ez a város? Melyik fronton? Kik ostromolják? Hol horgonyoznak a Monarchia naszádjai, hol nyitnak a szász kereskedők, a szerb hentesek, a török cukorkakészítők, hol a zsidó antikvárius, és hol ír az ír regényíró Mr. Odüsszeuszról?

Fürge robogókon munkások jönnek, az arcuk barna, mondataik frissen peregnék. Megszólal egy kikötői duda és lágyan szétomlik egy hullám lábán mellett a lépcsőn. Jól van, ez Olaszország. Megérkeztünk.

+

A városban nem látunk egyetlen plakátot sem, mely a fesztivált hirdetné. Hamar rájövünk, hogy a színház csak egyetlen szán a szabad akarat palettáján. Játsszónak és nézőnek egyaránt. Egy hétig tartanak az előadások, de mindig ugyanazok az emberek a nézők, ugyanazok a tenyerek csatognak, szájuk fütyülnek. Idegen

/folyt. a 4. oldalon/

egymás mellett. Két magyar nyelvű, mindkettőt látták már máshol is. De nem így egymás mellé téve. Az egyik egy Boér-verslemes, a címe: Mondj igazat. A másiké, tőle közvetlenül jobbra, egy félmondat: Ha egyszer hangod támad...

Egy kirakat, amely belülről zuzza be saját üvegét.

Mondj igazat, ha egyszer hangod támad.

Nyelvi elszigeteltség

Bécs, belvárosi lakás, amely egyszerre kommuna, tranzit és alkotóház. A meszelt falakon különböző fujt, festett, spricelt feliratok. A WC-ben szögletes, ló betűkkel: Bűdös van. Alatta zölden virít a negerősítés: Tény. Reggel van, a fürdőkáddal egybeépített konyhában két magyar srác mosogat, ők következnek soron. Egy tányér, egy bögre. /A tegnap este ui. nyugat-közép-európai zabálásba torcolt, velencei, és müncheni, osztrák és magyar gyomrokkal./ Váratlanul belép egy művészeti történetet tanuló, csinos bajor lány, a fiuk mellett levetkőzik, belép a kádba, zuhanyozni kezd. Egy tányér, egy bögre, mintha mi sem. De a fülek szeles alkonyatot jeleznek és a levegő is nehezebb. A lány megszólítja őket egy idő után, németül kér valamit. Megfordulnak, a lány kedvesen megismétli a kérést. Lemutat a földre, aztán a hasa előtt köröz a kezével. A helyzet érzéki telítettsége a maximumon. A lány újra kezdi, tagoltan ismételi valami ismeretlen szót. A fiuk kinban, az érzéki telítettség rohamosan csökken. Zavartan tanakodnak, gyürogetik a konyharuhát, a lány újra köröz, mutogat, didereg. Egyre reményvesztettebben ismételi egy szót.

Azt, hogy felmosórongy:

/folyt. az 5. oldalon/

alig téved be, dolga mindenkinek akad, látatlanba senki sem kockáztatja az idejét. Furcsa volna toleranciának nevezni ezt a távolságtartást, pedig az. Mindenkinek a saját tevékenysége a fontos, az emberek belül maradnak köreiken, de kérésre készségesen segítenek, s ami a legfontosabb: nem akadályoznak. A szimpátia határai a láthatatlanságig távoliak, a kölcsönöség pedig melengetően közeli.

Már nem vagyok otthon, s ezt akkor értem meg leginkább, mikor egyetlenistákkal beszélgettünk az első előadásról. Egy idő után csak a mondatok formájára figyelek. Kérdés, állítás, tagadás. Pontos hangsúlyok, lezárt gondolatok. A mondandót nem kezdi ki a cinizmus, a nyelvet nem szennyezi a bizalmatlanság és a gyanakvás. Ami első látásra kimondható, azt kimondják, viszonyunk tisztázott: mi adtunk, ők kaptak - akarattunkon mulik, hogy minderről beszélünk is egymásnak. Többre jutunk, mint itthon bármikor.

Másnap egy bárban már nem értik a félmosolyokat, a százféle tartalommal megtölthető "hiány-nyelvet", amelyen a kérdéseikre válaszolunk. Politika, párt, kommunizmus, egyetlen. Idézőjeles fogalmak, elharapott indulatszavak, bugyborékoló nevetés. Átadhatatlan történelen. Végül annyit mondanak: jó lehet nekünk élni, ha ennyi problémáról beszélhetünk.

+

Nuovo. Mint egy jelszó, úgy vágja szemen ez a hemzsegő fölirat. Uj. Minden uj. Uj az ennivaló és a csonagolás, uj a fényképezőgép és a családi fotó, uj a nozi, a könyv, a konyak. Mindenből ujat évente, hetente. Önlik ez az idétlen áru-terror,

/folyt. az 5. oldalon/

Kegyelet

Az neglelt ember, akinék
szívében nincs se anyja,
apja,
ki tudja, hogy az életet
a halálra ráadásul kapja
s mint talált tárgyat
visszaadja
bármikor - ezért őrzik meg,
ki nem istene és nem papja
se magának, sem senkinek.

//József Attila/

Szeged, Brüsszeli körút
23. Kétszintes, sárgára vakolt
épület, félig zárt udvarral.
A boltíves kapu jobb- és balol-
dalán egy-egy tábla. Mintha
távolkeleti létszimbólumokat
idéznének: az egyik fehér /már-
vány/, a másik fekete /hivata-
los/. A fehér szövege:

NEM ÉN KIÁLTOK A FÖLD DÜBÖRÖG
Ebben a házban lakott egyetemi
hallgató korában
1924 - 1925-ben

JÓZSEF ATTILA

népünk nagy forradalmi költője

A fekete táblán:

SZEGED MEGYEI VÁROSI TANÁCS
VB, HIVATALA

Talált tárgyakkal kapcsolatos
ügyek intézése
Elveszett-ellopott tárgyak be-
jelentése.

Hévízi Ottó

+ + +

mely már szinte magától működik,
hiszen az emberek alig vesznek
tudomást róla. Legyen gördülé-
keny és könnyű a mindennapi élet,
de ne tegye tönkre az utcát, a
hétköznapi fesztivált, az esti
séta-ünnepet, a folyamatos kom-
munikációt. Élc, nevetés, kiál-
tás. Csinos illatfelhők, színes
bluzok, bő nadrág, pulóverek,
egy pördülésben kavargó fekete
hajzuhatag. A világ elveszti
lapos praktícizmusát, csak a má-
sik a fontos; éjjel ugyanis egyedül
alhatunk, holnap ugyanis munka lesz,
vagy nem lesz, holnap ugyanis csak
annyit tehetek, mint most, mint
holnapután.

Tarkovszkij szerint Európán-
ak ezen a részén ennek a kusza-
ságnak, zavarnak megnagyarázha-
tatlan értelme és rendje van.
Pasolini pedig elveszettnek mon-
dja népét, amely századok óta nem
azonos önmagával, amely századok
óta nem ura önmagának és értékei-
nek, amely csak züllik és pazarol
- aztán filmjeiben láthatjuk,
hogyan mozog, lüktet ez a száza-
dos fényű kultúra, láthatjuk,
hogy e nép él és létezik. Ugyan-
gy, mint ez az egyetlen tér,
egyetlen utca - kinagyítva egy
ország láthatatlan képéből.

Rómában a Szt. Péter bazili-
ka előtt fehér fakorlátok és fe-
kete egyenruhák, rövid csövű gép-
pisztolyok. Őrzik a tér és a
templon mérhetetlen kincseit, őrzik
az egyház hatalmának legis-
mertebb jelképét, őrzik ezt a te-
ret, mely már zavaróan tökéletes
és pontos; őrzik és ügyet sem vet
rájuk a látogató.

Félek, hogy nem talállok
semmit, mely mérhetővé tenne en-
gem; a halandót és esendő. Nem
látom az épület végét, csak a
több ember magas szobrok szigorú
honlokát, felém mutató ujjait.
Én bűnös vagyok, az épület maga
a "kiválasztottság", rám pokol vá-
vár, a szobrok modelljei pedig
régesrég a hetedik mennyországot
lakják. Mit keresek itt?

/folyt. a 6. oldalon/

Aztán a hatalmas kaputól jobbra, egy tómpa fényű vitrinben meglátom a Pietát. Krisztus nyulánk kamaszteste = a Fiu ő - gyengéden omlik Mária ilébe, akit inkább fiatal szeretőnek, sugárzó feleségnek látok, és nem egy harminchárom éves férfi anyjának. Mária szépségét emberfelettivé teszi a fájdalom. Keresem a halál szigorúságát, de minden ráncból, a márvány minden hajlatából csak az élet, a föltámadó, a legyőzhetetlen árad.

Izzik ez a hőszin csoda, visszaadja kedvém, lelkem kisimul, magára ismer. Ime a legyőzött idő. Kőbe zárt vigasztalás.

+

Ahogy megyünk a Vatikán felé, a kirakatok tele lesznek a pápa arcképével. Minden tenyérynél helyen - poharakon, terítőkön, tányérokön - az áldást osztó és megbocsátó férfiú, Isten földi helytartója. Ebben a giccshalmazban azonban inkább öregedő komédiás, ki minden tükörből visszaköszön. Meghat ez az egyetemes és snkit sem kimélő izléstelenség, mely ugyanaz Róma közepén, mint egy falusi bucsun. Összemosódik így helyszín és idő. Otthonos lesz a sosemlátott város.

Aztán látom a pápát máshol is. Vasárnapi mise a Szt. Péter téren több ezer ember előtt. Csak az olasz kommentárt hallom és a nyugtalan tömeg moráját. Mégis sejthetem a mise "történetét", mert előtte Gdanskot mutatta a kamera, május elsejét, füstöt, és ott is egy tömeget, egy tüntetést. Néma menet, asszonyok, föltartott kezek, kifordított V-betű, kifordított győzelmi jel. Kelet-Európai üzenet ez, inkább nekünk szól, mint az olaszoknak, inkább a mi bőrünk bizserég, inkább mi vagyunk főszereplői éanstatisztái ennek a színjátéknak, színházból kiszorult tragédiának.

+

Az alacsony, szemüveges iráni fiu már harmadszor ölel meg, már harmadszor sugja vészjóslóan fülembe: -Halál Khomeinire! Három éve még a forradalmat éltette, majd elmenekült, most pedig széles vi-gyorral áll mellettem egy garázs pincéjében és félrészeg bólogatásomra terroristává fogad.

Megint cserélődnek a szereplők, katalánok vesznek körül - újra elmondják, hogy ne nevezzük őket spanyoloknak, mert nem azok, és éljen minden forradalom. Előadásuk a gyermekségig tiszta voli. Elüzték a zsarnokot, letépték magukról a szürke ruhákat és énekelni is mertek a hosszú hallgatás után. Fakard és papircsákó.

És Fogliatti - mondja egy részeg öregember a bárban - igen, hogyne emlékezne, nagyon örül, hogy szocialista országból jöttünk, nagyon örül, mert ő is kommunista, és akik itt most nevetnek, azok nem tudnak semmit. Nem dühös, csak megtántorodik és egy székre rogy a sarokban. Még éjfélkor is ott morog, mikor megisszuk a nap utolsó sörét.

INDULJANAK MEG A KUTATÁSOKI

/beszélgetés Gyimesi Sándorral a Közép- és Kelet-Európa Kutatási Központ munkájáról/

Kérdés: Tanár Úr, mikor és milyen céllal alakult meg a Kelet-Európa Intézet?

Válasz: Nem egészen így hívják, a hivatalos neve Közép- és Kelet Európa Akadémiai Kutatási Központ. Azért kapta ezt a nevet, mert nemcsak kutat, hanem szervezi is a kutatást. Ugyanúgy, ahogy külföldön sok helyen az ún. research center-ek. Tehát nem intézetről van szó, hanem kutatócsoportról. Mi a különbség a kettő között? A kutatócsoport létszáma és pénzügyi önállósága is kisebb, de munkáltatói jogokat gyakorol.

1981 július 1-én kelt az az okmány, amely létrehozta ezt az intézményt, amely gyakorlatilag 1982 januárjától működik. Célja, hogy megerősítse a magyarországi Kelet-Európa-kutatást, főként a történeti kutatásokat. Ennek több oka van. Először is az, hogy Kelet-Európában élünk. Másodszor az, hogy a társadalomtudományok, s így a történettudomány elemző szemlélete egyre inkább túllép az országkeretekben való gondolkodáson. Eddig kétféle történelem létezett: nemzeti történelem és egyetemes történelem. Újabban e kettő közé behatolt a regionális történelem. Az egyetemes történelmet így régiók rendszereként fogjuk fel.

K: Tanár Úr, Ön a JATE Középkori Egyetemes Történeti és Latin-Amerika Történeti Tanszékén is dolgozik; mi a feladata a kutatócsoportban?

V: Mindenféle. Ez a kutatócsoport a budapesti Közgazdasági Egyetem Gazdaságtörténeti Tanszékére "van telepítve". A tanszéket is, a kutatócsoportot is Berend T. Iván vezeti. Én "tudományos csoportvezető" vagyok; gyakorlatilag az ő helyettese. Ez munkáltatói jogokat, tervekészítést, szakmai és adminisztratív irányítást je-

/folyt. a 6. oldalról/

Miénk az utolsó előadás. Éjfélkor kezdünk bepakolni, a templom, - ahol játszottunk és most is fogunk - hidegebb, mint bármikor. Két óra múlva még nincs zene, az utcán várják, hogy ki nyissuk az ajtót, odabent várjuk, hogy együtt legyünk. Le-föl rohangálok, lefekszem a földre, üvöltözök, közben megsértenelek, közben visszasértek. Mindent megígérek magamnak, többé nem lesz fontos, csak még ma éjszaka lehessekn játszani, mert különben nincs értelme semminek. Soha még nem kívántam ennyire észelősen, hogy ne legyek magam, hogy szerep legyek; közvetítő. Menekülés ez, és aki nem veszi észre, az belém rug, aki igen, az megpróbál megállítani.

De én nem akarok megállni. Pörögjön minden! Ne legyen vége az éjszakának, zárjanak a gipszangyalok közé, fektessenek az ol-tárra, korbácsoljanak, és közben vallásos ének szóljon. Mágia ez már, a transz állapota.

Aztán az előadás kijózanít. A görög föloldódik, inkább sivárság marad utána, vágyak nélküli.

Bort hoznak. Meleg kenyeret. Fényképek. Közfogás. Udvari-as búcsu.

Mintha pontos történet lett volna. Kezdet és vég között kifesztítve a cselekmény hálója. A trapézok között a lehetséges magyarázatok szaltói. Az életveszélyes produkciók

+

Hangosan röhögök. Eszembe jut az indulás.

Még odafelé mentünk; mikor a határon - Magyarország, Gyékényes - telefonálni akartunk Szegedre. A forgalmi irodában készségesek, csak éppen az öt telefon egyikén sem lehet vonalat kapni. Illetve nem lehet fölhívni semmiféle várost! Mikor idáig érünk, három férfi jelenik meg az ajtóban. Látjuk, hogy a bentlevők egyszerre pattannak

/folyt. a 8. oldalon/

/folyt. a 8. oldalon/

lent. kutatási feladataim mellett.

K: Mik a fontosabb kutatási programok?

V: Kettő van: egy távlati kutatási koncepció és egy négyéves kutatási terv. A távlati koncepcióról irtam egy cikket a "Magyar Tudomány"-ba. /1982. 4. sz.; a szerk./

A négyéves tervet négy téma kutatása alkotja a 18., 19., és a 20. századra vonatkozóan. Erre az időszakra koncentrálnak erőnket. Vagyis a kapitalizmus előfeltételei, kialakulása és főnállása érdekkel minket, és ennek gazdaság-, társadalom-, és eszmetörténeti vetületei. A politikatörténetet a legkidolgozottabb, ezzel kevésbé foglalkozunk.

Az első téma agrártörténet, a paraszttársadalom története. A második külön társadalomtörténet. Itt a fő cél a munkavizsgálata, hogyan alakultak ki az új rétegek, mint például a vállalkozók, a hatalmi elit, hogyan adaptálódtak a városba áramlók a kispolgári életformához. A harmadik téma a város- és településtörténet. Ebben én vagyok a "bűnös": valamit nekem is adtak! Végül pedig lesznek összehasonlító regionális kutatások.

A kutatócsoport fő feladata kettős: meg kell indítani a kutatásokat, és fel kell nevelni egy új szakembergárdát. És ehhez a munkához szerénynek kell lenni és sokat kell akarni. Mert ma Magyarországon sokan foglalkoznak Kelet-Európával is, de igazi "keleteurópás" alig van. Ezért most nagyon megalapozatlan lenne azt mondani, hogy csinálunk egy Kelet-Európa-szintézist!

K: Együttműködik-e a kutatócsoport más tudományok képviselőivel?

V: Megpróbálunk kapcsolatba kerülni néprajzosokkal, irodalommal, művészettörténészekkel, hogy kutatásaikat a mieinkhez szervezhessük. Például mi foglalkozunk a parasztkérdéssel. Jó lenne, ha vállalná valaki az irodalomban található parasztabrá-

föl, egyszerre szól a köszöntés. Kérjük, hogy a középső férfi - izzadó, puha tenyér - megrázza kezünket

- Maguk vezetik a mozdonyt?

A kérdés váratlan, alig tudjuk kinyögni a "nem"-et. De meg sem várja, eltűnnek egy dupla ajtó mögött.

- A pécsi körzet MÁV-igazgatója - sugja az egyik vasutas.

- Ellenőrzés, értik?

Értjük. Nézzük a kopott iróasztalokat, a csupasz villanykörtét, a hulló vakolatot.

A falon bekeretezve szabályzatok, rendeletek. Magyarország vasuti térképe. Fő- és mellékvonalak. Feltételes megállóhelyek.

- Hogy a kurva anyámba álljak be, mikor két órája lejárt a szolgáltatom?

Válasz nélkül leintik.

Hazaérkeztünk.

Balog József

+ + +

zolások feldolgozását. Mert ezeknek társadalmi vetületük is van. Járják a különböző tudományok kutatatói a maguk utját, de legyenek illeszkedések munkánkban!

Kapcsolatunk van az Irodalomtudományi Intézetben Sziklai László vezetésével alakult Irodalomtudományi Munkaközösséggel, amely időnként összejöveteleket tart. Célunk, hogy minél több közös témáról és minél több közös vita és előadás legyen. Most, a kapcsolatunk első fázisában még csak az ismerkedésnél tartunk. Kapcsolatot tartunk a Néprajzi Múzeummal is a paraszti életmód változásainak kutatásában. Volt közös kis konferenciánk. Más típusú a művészettörténészekkel való együttműködésünk: különböző kutatási témákra tettünk javaslatokat, melyeket ők beépítettek munkaterületeikbe. Végül pedig együttműködést alakítottunk ki a BME Építéstudományi Intézetével is, ez az építés- és településtörténeti kutatásokat